

DSP-SHP-CHP-Ulusal Sol

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

'Ulusal sol' tartışmalarının beyhudeliği DSP'nin ve yeni CHP'nin tarihi gözden geçirilerek bir kez daha gösterilebilir.

1980'lerin başında DSP kurulurken Bülent Ecevit CHP geleneğini, 'seçkin, tepeden inme' tavrı nedeniyle dışlamıştır. Fakat, karşı çıkışın kökleri daha derindedir. 1960'lardaki 'Ortanın Solu' ve 1970'lerdeki 'Demokratik Sol' hareket içinde de Ecevit 'klasik' altı ok sistematüğını hiç zikretmemiştir. Hatta, temel ülküsünü kabul etmekle birlikte Atatürkçülüğü bile eleştirdiği yayımladığı kitaplardan bellidir. DSP'yi kurarken de bu bağlamı yok saydığını, tek parti dönemini de eleştirerek, ortaya koymuştur.

O tarihlerde kurulan SODEP'te de bu geriye açılım yoktur. 1980 öncesi CHP'nin tabanına sahip çıkan bu parti, daha çok lumpen ve devşirme bir tabana dayanan Halkçı Parti'yle birleştikten ve SHP olduktan sonra onun programında yer alan altı ok kavramlarını programına aktarmıştır. Ondan sonrası ise bu partinin

zihin bulanıklığını ve Türkiye'deki sosyal demokrasi arayışının niçin başarısızlığa mahkûm olduğunu göstermesi açısından son derecede ilginçtir.

SHP içinde 1980'ler boyunca devam eden tüzük ve program tartışmaları sırasında birçok grup, partinin ideolojik yapısının yenilenmesi gerektiğini savunmuştur. O tarihte yönetimde bulunan Baykal ekibi bu tekliflere şiddetle kapalı kalmış ve herkesi CHP düşmanlığı yapmakla suçlamıştır. Parti, altı ok ve CHP geleneklerini sıkı sıkıya savunmuştur. Toplumda neoliberal hareketin etkisiyle sürdürülen mevcut yapıya dönük eleştirilerin düzeyi arttıkça, 2. Cumhuriyet adıyla anılan tartışmalar yoğunlaştıkça, sivil toplum talepleri pekiştikçe parti tabanı da bu arayışlarla iç içe geçmiştir. SHP'de yaşanan Baykal-İnönü çekişmesi bu tartışmaya da tanıklık etmiştir. Özellikle 1991 kurultayında Baykal ve ekibi 'değişim-yenileşme' gibi kavramlarla yeni oluşumları kucaklamak istemiş, bu kez o ekip '2. Cumhuriyetçi' 'suçlamalarına' maruz kalmıştır. 1992'de Baykal, CHP'yi açıp onun genel başkanı olunca gerek CHP, gerekse, geride kalan CHP, popülist tutkularla CHP ilkelerinin savunuculuğunu yapmaya başlamıştır.

CHP düşünsel kökleri itibariyle altı ok geleneğini

sahiplenirken, SHP, 1993'te programını öncekini geriye çekecek biçimde değiştirmiştir. 1985 programında altı ok geleneği 'Amaçlara Uzlaşmada İzlenecek Altı İlke' başlığıyla, 'SHP'nin Temel Görüşleri' bölümünde 'SHP'nin Bireye İlişkin Amaçları, SHP'nin Topluma İlişkin Amaçları'ndan sonra yer alırken, bu kez 'Tarihten Gelen Dayanaklarımız, Atatürk'ten Gelen Altı İlke' başlıklarıyla 'Sosyal Demokrasinin Temel İlkeleri' bölümünün önüne geçirilmiştir. Üstelik, tarih, 1919'lara kadar geriletilmiş, 1930'ların devletçiliğine ve tek parti geleneğine de sahip çıkılmıştır.

Bugün SHP yok. CHP ise kendi geçmişiyle bütünleşmiş olarak siyasal ortamdadır. Yeni CHP'nin kuruluş aşamasında daha evrensel bir tutum takındığı hazırladığı programdan bellidir. Fakat Uğur Mumcu'nun öldürülmesinden sonra yükselen popülistlaisizmin etkisiyle bu parti hızla daha tutucu, militarist, merkezietçi bir çizgiye kaymıştır. O nedenle mevcut toplumsal taleplere yanıt oluşturamaz bir noktada donmuştur.

Ulusal sol tartışmalarının Türkiye sosyal demokrasisini getirdiği yerin encamı sorulursa sol hikâyat bu kadardır ve bu gelenek içinde hiçbir 'reelradikal' dönüşüm gerçekleştirilemez. Böyle biline!